

ADMINISTRAȚIUNEA
TIPOGRAFIA
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Jurnalele se comandă la se-
crisărie. Manuscrisurile nu se re-
trimite.

BIBLIOTECA DE ȘTIINȚĂ
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primește în Viena
Hofburg, K. Hofapostamt Nr. 10
(Hofplatz), Herrn Schalk, Alois
Bernoldi, H. Dukes, A. Oppolzer, J. Dö-
nnersberg; în Budapesta: A. Y. Gold-
sperger, Anton Mezes, Eckstein, Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dambö; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 5 cr.
și 50 cr. numărul pentru o pu-
blicitate. Publicarea mai dese
după caz și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” este în vânzare și
abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună asemplară 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 186.

Brașov, Vineri 23 August (4 Septembrie).

1891.

O ciudată campanie diaristică.*

(Articolul final.)

Brașov, 22 August v.

Earăși amă trebuit să întrepunem pentru câteva zile continuarea acestui ciclu de articuli.

Duminea trecută, 18 (30) August a. c., s'a întrunit în Sibiu, comitetul partidei noastre naționale, ales de conferența din Octombrie 1890, fapt, care, precum vedem, a fost anunțat prin telegraf și foilor din Pesta și Viena de către corespondenții lor sibieni.

Lucru firesc, că, după ce prin campania diaristică în cestiune a fost alarmată totă românimea și străinătatea, lăindu-se faime urite și tendențioase asupra comitetului, acesta s'a vădit înainte de toate constrins de a lua poziție față cu ele și cu urzitorii lor. Amă trebuit să se așteptăm mai întâi rezultatul debaterilor în ședințele plenare ale comitetului spre a pute face concluziunile noastre cu privire la acea ciudată și regretabilă campanie.

Înainte cu o lună s'a scris în așteptarea întrunirii comitetului nostru între altele:

„Noi sperăm, că acesta întrunire va fi fatală d-lui V. Babeș și că convocarea sa va fi cea din urmă încercare, ce președintele comitetului național român va fi făcut spre a-l duce în eror și spre a-l împinge spre o politică contrară intereselor române.” („La Liberté Roumaine” dela 13/25 Iulie a. c.)

Ei bine, acum după întrunirea comitetului suntem în poziție a constata, că diarul, care a scris acestea, nu numai că a fost rău informat de către aceia cari l'au informat, d'ér că a fost spus chiar a deveni ridicul prin nise afirmări ca aceste, fără de nici un temei.

Putem constata, că acea în-

*) A se vedé numerii 171, 172, 179, 180 și 181 ai „Gaz. Trans.”

trunire a fost în adevăr „fatală” d'ér nu pentru d-lui Babeș, ci pentru „acea” cari, lovindu fără de nici o cauză fundată în atitudinea politică a d-lui Babeș, ca președinte al comitetului, au crezut p'ote, că vor fi în stare a sparge solidaritatea, ce domnesce în sinul partidei noastre naționale, cu scop de a pregăti astfel prin „divergențe”, „certe” și „scisiuni” calea acele politice, ce cu atâta îngâmfare vor să ni-o prescrie câțiva gazetari „paraponisiți”, cari dela noi de dinc'oe au trecut în București.

Intrunirea din urmă a comitetului nostru a dat dovadă, mai pre sus de oră ce îndoieală, că acest comitet nu este o asociație de nătângi, cari pot fi „duși în eror și împinși chiar spre o politică contrară intereselor române”, ci se află înrinsul omenii conșcii de chiamarea lor, p'etrunși de serioșitatea luptei noastre naționale; a dovedit în fine că d-lui Babeș, sciind să țină s'émă de acesta, nici că a voit, d'ér nici că i-a putut veni în gând măcar de a purta de nas comitetul.

S'a mai d'is despre d-lui Babeș într'una din gazetele, cari au purtat campania din cestiune, că „a putut să se subje odată spiritele de peste munți; d'ér ele s'au trezit și se revoltă!”

În adevăr s'au trezit și se revoltă spiritele la noi, d'ér nu în contra d-lui V. Babeș, a căruia purtare, ca președinte al comitetului, nu le-a dat nici cel mai mic privilegiu de a se revolte, ci se revoltă în contra acelor, cari cu cea mai condamnabilă ușurință se silesc a împinge cestiunile noastre cele mai serioșe naționale de pe t'ăr'umul principiar, pe acela al personalităților, al însinuărilor pătimase și al denunțurilor mârșave.

Se revoltă spiritele la noi, d'ér nu pentru acușățiunile nemeritate, ce s'au aruncat în fața unora, nici pentru laudele și mai nemeritate, ce s'au adus altora în decursul acestei triste campanii diaristice, ci se revoltă pentru că vede cum se uneltesce cu scop de a introduce în sinul nostru spiritul nediscipliniei, al nesincerității și al anarhiei, și cum unii omeni fără de cea mai mică greutate, au c'utezarea de a'și aroga să fi ei areopaguli politici pentru Ardeal și pentru Ardeleni.

Nu s'a implinit așadér nici dorința acelor, cari au voit, ca cu oră ce preț se devină fatală pentru președintele comitetului nostru întrunirea lui de acum; d'ér nu s'au implinit nici așteptările adversarilor noștri cari, în fața faimelor răspândite, p'ediceau cu bucurie o scisiune în sinul partidei noastre naționale.

Nici odată nu s'a impus mai puternic spiritul solidarității și al demnității naționale, ca acum cu ocaziunea ultimei ședințe a comitetului nostru.

D'ér scopul nostru nu a fost de a vorbi despre ședința comitetului, ci numai de a încheia acest sir de articuli, pe cari a' scrie cu părere de rău ne-am vădit constrinși.

După ce amă arătat fazele acestei campanii diaristice nu vom întârzi a ne ocupa la rândul său și cu cestiunile mari principiare, pe cari înzadar și-au dat silința de a le întucea, pun'nd înainte persoanele și personalitățile.

Înainte de a încheia trebuie să ne împlinim o datorie, ce-o avem față cu acei confrați ai noștri diaristi ardeleni, bănăteni ori ungureni aședăți în București, cari au fost și sunt neconținți părtași de stima și de iubirea noastră, a celor de dinc'oe de Carpați.

În articolul nostru (IV), publicat în numărul dela 15 (27) August, amă fost vorbit de gazetarii trecuți dela noi dincolo, ceva prea în general, așa că acești stimați și iubiți confrați puteau să se simtă încâtva atinși prin acesta.

Îndreptăm erorea declar'nd, că diaristii, despre cari vorbim sunt numai puțini la număr și că lucrăz sub firma Ioan Slavici și Compania.

Ce însemnă această firmă pentru noi Ardelenii p'ote vedé oră și cine, Român oră străin, din scrisoarea, ce a adresat o d-lui Ioan Slavici, cu mare reclamă, diarului „Liberté Roumaine” (nr. dela 9 Aug. a. c.) scrisoarea, pe care nu ne iertă bunul nostru s'émț și respectul, cel datorim reputățiunii noastre naționale de a-o reproduce.

D'écă confrații noștri de dincolo și-au ales astfel de informatori, într'o cestiune at'at de gravă și vitală pentru Români — nu e vina noastră.

CRONICA POLITICĂ.

— 22 August (3 Sept).

— Încă nici nu s'a terminat pe deplin afacerea Ugron-Uselac și foile uuguresci au și găsit pretextul de a se pl'ange în contra unor noue demonstrațiuni antimaghiare, pe cari le atribue aceluiași regiment croat Iellasich, despre care se susține, că a luat parte activă și la demonstrațiunile anti-maghiare din Fiume. Intreg corpul ofiteresc din acest regiment, afl'ndu-se zilele acestea la manevre în Samobor, au făcut o excursiune la castelul dela Novidvor, unde au depus pe morm'ntul banului croat de odinoră, conte Iosif Iellasich, al cărui nume îl poartă regimentul, o frumoasă cunună cu pantlic în col'ore alb-verde, cari sunt colorile regimentului. Cu ocaziunea acesta colonelul Ivanovich a ținut o vorbire, în care amint meritele r'eposatului „pentru tron și pentru împ'rat”. Imprejura-

du-se până la pământ.

„Tinerul nu observă acesta. El era ocupat cu acordarea ghitarei, și într'nd în șirul d'ntai al jucătorilor, încep' cu o voce limpede și sonoră o improvațiune, așa că pe încetul pe încetul amuțiră celelalte instrumente. El cânta ferocirea unui amor adev'rat, care se nasce în inimă curată, fără ca să se uite la petrii scumpe și m'rgăritare, apoi făc'nd alusiune la t'nera mir'ă, o numi regina paserilor de mare și l'uda și glorifică frumș'ea și grația sborului ei. Improvis'nd într'una, se tot' apropia de înșoțit'ea sa, care palidă și cu fața desperată se răd'imese de p'etele unei st'nci. De-odată făc' o săritură spre ea, desf'c' ca fulgerul colierul prețios dela g'atul ei și-l încoise într'o clipă împ'jurul g'atului t'nerii mirese, care roșindu-se, se retrase din mijlocul jucătorilor.

„Acesta t' prea mult. Ca o tigrică se repeși t'nera fată, ca să-i ia înd'etă podoba smulă dela g'atul ei. Mirele se puse în calea ei, d'ér în momentul acela căp'etă o palmă sdravănă, care făcea on'ore mânei fine, care o d'-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(4)

PILLONE.

Novelă, de G. Bergsöe, tradusă de Ucu Paolo.

„Vesela societate se puse într'aceea la masă așa că străinul bogat ședea de a dr'apta mesei lângă înșoțit'ea sa. Presupusem că acesta e vre-un negustor bogat de vinuri căruia i veni ideea curioasă să ia parte la căsătoria unuia dintre supușii săi; presupunerea mi-se întări încă când observai, că sc'ose o pungă grea, pe care o dete miresei.

Ochii înșoțit'ei sale sc'anteiară, când făc' darul acesta miresei. Repede se întorse ea către înșoțitorul și-i șopti câteva cuvinte la urechi, în urma căreia acesta se sculă de la masă cu fruntea încrețită și cu privirea fulgerătoare. Sp'ariată tresări ea, și când se sculă puțin după aceea dela masă și se uită cu dor în spre mare, văd' că și ștergea lacrimile, ce-le st'arnise vorbele înșoțitorului ei.

„În momentul acesta cobora poteca un cerșitor șchiop și sdr'ntos. El umbra dela o p'arechiă la alta țin'nd

o cutie mică de tinichea și căp'eta dela fiă-care ôspe în on'orea mirilor câte o monedă sunătoare. Eu însă observai două lucruri: întâi, că el își aruncă privirea sa chiorșă la p'arechea ce venise în urmă și apoi nu cer' pomană nici dela acesta nici dela mirele și mireșă, ci se retrase cam la deuce pași într'un colț al cortului.

„Cheful decurgea neturbat, a-decă bucate peste bucate disp'reau, ulci'orele de vin treceau din mână în mână în jurul mesei, larma și srigătele de veselie r'esonau din ce în ce mai tare și tot-odată luna plină lumina st'ncile din apropiere, ca și când ar fi vrut să cunoască bucuria s'ermanilor locuitori ai pământului.

„În părțile neapolitane fie-care cheful trebuie să se sfârșescă cu joc. Tarantela este pentru acești copii ai naturii, e tot așa de necesară ca și macar'nele și vinul cel spumos. La un semn al mirei scaunele și mesele fură date la o parte, ulci'orele de vin și copiii d'părtași, și un moment mai târziu r'esonau acele tonuri am'etitoare și schimbăci'ose, pe cari noi toți le cunoșcem

și chiar pe cel mai rece om dela Nord il face să sară de bucurie.

„Cea d'ntai p'arechiă, care se puse pe joc, fu mirele și mireșă, é fața în față cu ei jucau p'arechea frumosă îmbrăcată, ce venise cu cea din urmă luntre. Nic'odată nu am văd'ut juc'ndu-se Tarantella cu atâta grație, cu atâta vioiciune ca acum. Tinerii miri se d'adură cu totul la beția baccantică a jocului. Ei jucau ca fluturii sburători, ca o p'arechiă de r'endunele, cari sunt ocupate să și zidescă cuibul sub un acoperiș.

„Cu totul altcum juca p'arechea a doua. Ea juca mai bine, mai ușor și cu mai mult tact, decât p'arechea cea d'ntai, însă în chipul cum mergea înainte jucătorului, rece ca să nu d'ic' batjocuritor, ceva ce aduse cu sine că el fără de veste dintr'o săritură p'arsi cercul jocului, pentru ca să smulgă din mână unia din apropiere ghitara.

După tinerii miri se băgară în joc și alte p'arechi, și în momentul pe când se petrecea acesta, t'nera fată se apropiă de cerșitorul șchiop și-i d'ad' un dar, la ceea ce acesta îi mulțami plecân-

rea acesta li-a fost de ajuns foilor unguresci, și mai ales foilor kossuthiste, pentru a începe o nouă campanie în contra memoratului regiment. „Egyetértés“ în doi articoli de fond își varsă focul de la inimă atât asupra regimentului croat, cât și asupra guvernului Szapary, dela care cere, ca acum fără nici o trăgănare să ia mijloace de lipsă pentru pensionarea tuturor ofițerilor superiori din memoratul regiment, der mai ales pentru destituirea colonelului Ivanovich.

De însemnat e, că tocmai acum, când foile kossuthiste sunt atât de înverșunate, archiducele Albrecht a distins regimentul croat printr-o laudă estra-ordinară din incidentul manevrelor, al cărora rezultat a făcut onoare bravilor ofițeri dela acest regiment.

— Din incidentul desvélirei monumentului lui Cacić, scrie diarul „Slovenski Narod“ un articol, care se încheie cu următoarele: „In scurtă timp se vor grăbi și Slovenii la Agram, pentru ca să arate, că și pe noi ne-a cuprins conștiința, că noi suntem frații vecinilor noștri din apropiere, că ceea ce desparte în mod provizoriu granițele administrației politice, aceea o unesc conștiința comunității naționale, ceea ce deosebesc simpla formalitate, iubirea sinceră a fratelui reunește în fraternitate. Solidaritatea sloveno-croată atunci se va întări, ca și cum s'a întărită idea la festivitatea Cacić, că toate partidele patriei croate se formează numai un corp, care mai curând se ajungă la adevăr, după cum a existat până acum după nume.

— „Times“ primesc dela corespondentul său din Viena nise sciri asupra unor pretinse neînțelegeri și conflicte ce s'ar fi ivit în sinul ministerului bulgar. Aceste sciri, — a căror răspundere o lăsamă fresce corespondentului diarului englez, — spun că s'ar fi format între mai mulți miniștri bulgari o adevărată coaliție împotriva lui Stambulof și a procedurilor sale autoritare. D. Toncef ar fi indignat din cauză, că Stambulof i-ar fi luat din mână întreaga conducere a ministerului de justiție, al cărui titular e d. Toncef. Ministrul de război Savof și ministrul de finanțe Nacevic ar fi luat partea d-lui Toncef. Grecof, ministrul de externe, are o atitudine neutrală, simpatia sale însă sunt de partea acelor, cari nisuesc să mai înfrânese puterile lui Stambulof. Stambulof n'are în minister de cât un partizan, în persoana lui Jifcov. Ast-fel asigură corespondentul din Viena al lui Times.

— Diarul „Sloboda“, ce apare în Niș (Sârbia) anunță: Când ajunsse trenul accelerat,

ce circula între Sofia și Belgrad, în stațiunea dela frontiera Zaribrod, deodată fu înconjurat de 25 de gendarmi bulgari sub conducerea șefului poliției ceruiale și a unui comisari, și au fost cercetați cu deamăruntul în toate părțile. Toate cupeurile, vagonul de post și pachete, ba chiar și locomotiva a fost cercetată cu deamăruntul. Poliția căuta pe un anumit Nicola Panov, care se dice, că ar fi *asasinul lui Belcev* și despre care se dice, că plecase cu trenul acesta din Sofia. Mai mulți pasageri au declarat, că Panov a fost în tren, der probabil aflând despre cercetarea acesta din partea poliției, a părăsit trenul și s'a retras la timp în siguranță.

— Corespondentul din Petersburg al foiei oficiose rusesce din Bruxelles „Nord“, se exprimă în modul următor despre visita escadrei franceze la Portsmouth. „Limbajul foilor franceze n'are absolut nimic de indicat, că din incidentul acesta s'a sguduit încrederea noastră pusă în Franța, și diarele englese, înțocmai ca și noi vedem în evenimentul acesta o nouă garanție pentru susținerea păcii europene. Franța prin aceste și-a ridicat prestigiul ei și și-a mărit influența ei internațională; der n'a uitat, că Rusia este aceea, careia are a i mulțumi rezultatul acesta favorabil. Cu viață plăcere vedem noi, cum datăză Franța, în mod sincer, dela Kronstadt punctul de aplicație al noii faze politice, în care a intrat. Unele foi din străinătate, cari totdeauna se pun pe terenul scornituri politice, și-au închipuit, că întelnirile de flotă din Kronstadt și Portsmouth pot fi privite ca un eveniment premergător pentru încheierea unei alianțe între Rusia, Anglia și Franța, o presupunere, care face să apară Franța ca mijlocitoare între cele două puteri.“

— Din Madrid se scrie: Agitațiunile Francesilor în contra Germaniei și a guvernului au aflat teren și aici în masa poporului. În prima linie se aduce pe tapet ideea uniunii latine în contra Germaniei și societatea, ce s'a organizat acum câțiva ani, pentru ca să servescă scopurilor antigermane din Europa și America, desvôltă acum o mare activitate, pentru ca să exploateze dispozițiunea actuală a spiritelor poporațiunii. Se înțelege că anotimpul de acum nu e favorabil pentru o viață propagandă, der îndată ce va sosi toamna, când toți oamenii politici se vor aduna în Madrid, ne vom aștepta, că societatea aceasta, la care aparține distinsii bărbați de stat și membri marcanți din societatea înaltă, va desfășura o viață activitate.“

SCRIRILE ȚILEI.

— 22 August. (8 Sept.)

„Csardás“-ul din Herendesci prins de pâr. Cu privire la scirea adusă de foia ungurescă „Egyetértés“ din Pesta sub titlul „Români cari jocă „csardás“-ul“, reproducă în Nr. 170 al diarlui nostru, unde se dicea, că tinerimea română din Herendesci s'a prins cu atâta „ferbințelă“ în „frumosul“ joc național maghiar „csardás“, — feciorii și fetele române din numitul sat public în „Luminătorul“ o declarațiune, în care se dice: „Subscriși feciori jucători din Herendesci atât în numele nostru, cât și în al fetelor jucătoare dela noi, declarăm, că n'am jucat la ruga noastră de S. Petru „csardás“-ul unguresc, precum s'a buciemat de cutari oșpeți străini în f'ia ung. din Bpesta numită „Egyetértés“. Der s'a jucat „csardás“-ul atunci, însă nu de noi, ci de economul (neromân) contelui Kinski cu un gurăica Mariska, fosta servitoare la cont. Kinski, apoi de un bireșu de al lui Kinski cu o altă bogozdrântă. Respingem deră cu indignație această insinuare și o declarăm de minciună, decât ni-se atribue nouă cunoștința „csardás“-ului și exercitarea lui la jocul nostru... Subscriși 14 feciori. — Ne pare bine, că tinerimea noastră din Herendesci s'a grăbit a da de gol pe „patrioți“. Nu trebuie să le trecem cu vederea nici o minciună de asemenea natură, ci trebuie să-i dăm de gol ori de câte ori își vor permite a ridica astfel de calumii la adresa noastră.“

Cestiunea primațială. Diarul „Politische Correspondenz“ din Viena dice, că toate scirile privitoare la strămutarea scaunului primațial și la numirea unui nou primar, sunt lipsite de ori ce temeiu.

Atelier pentru lucrul de mână. Am amintit înainte cu două luni despre expozițiunea de obiecte lucrate peste an în „atelierul evangelic“ pentru lucrul de mână din loc. Acum se încep din nou cursurile în acest atelier, și recomandăm din nou tinerimei noastre române cercetarea acestui atelier. Scopul acestei școle este ca să stărnescă diligența în lucrurile de mână, să desvôlte gustul estetic și peste tot să dea ocaziune școlarului, ca să folosescă timpul său liber cu lucrările aceste folositoare. Cercetarea acestei școle e permisă nu numai școlărilor din școlile săsesce, ci și elevilor din alte școle. Onorarul pentru instrucțiune este pe semestru 2 fl. Orelle sunt întocmite după timpul liber, de care dispun elevii. Indată ce un elev s'a înscris, e îndatorit să cerceteze regulat orelle,

pe lângă aceea și părinții sunt moralicesce îndatoriți să trimetă pe copii lor punctual la cursuri. Lucrurile făcute de elevi aparțin școlei până la anul școlar, er după aceea trec în proprietatea celor ce le-au făcut. La finea fiă-cărui an școlar se face o ex-pozițiune a lucrurilor. Alte spese nu are să suporte elevul, fiind-că în școlă îi stau la dispozițiune instrumentele și materialul de lipsă pentru lucru.

Hârtia de țigare „Creangă.“ În urma analizei făcute de laboratorul de chimie al facultății din Bucuresci s'a constatat, că dintre hârtiile de țigare puse în vânzare pe pieța Bucurescilor, cea mai bună e hârtia Creangă, neconținând nici o substanță vătămătoare sănătății.

Paveze în armată. „Figaro“ anunță, că o comisiune specială, studiază un proiect în privința unei nouă paveze portative pentru infanterie. Ea ar recomanda paveza de bronz, 90 părți alamă și 10 aluminium, de o densitate dela 16 până la 18 milimetri.

Tempestate mare. Din Turin se telegrafiază cu data de 31 August: O tempestate mare a fost pe înălțimile de la Settimo, San-Marco, Castiglione, Gassino, pe când în văi a fost o grindină mare, care a nimicită totă recolta. Mai multe case au fost stricate. Câteva persoane au fost rănite.

Românii din Ungaria.

Sub titlul acesta „Kölnische Zeitung“ publică următorul articol de fond:

„Acum 1/2 de an un memoriu al studenților din România, adresat studenților tuturor națiunilor, privitor la situațiunea Românilor din Ungaria, a făcut multă șgomot în Europa și mult sânge rău în Ungaria.

Indată după acesta, profesorul universitar din Cluj, Moldovan și-a luat însărcinarea se „sdrobescă“ memoriul, ear acum iesu la ivelă și studenții maghiari cu un contra-memoriu, pe care l-au tradus în limbile europene, după cum au făcut și studenții români cu memoriul lor.

Acest contra-memoriu poartă titlul „Românii maghiari și națiunea maghiară“. Greșala pe care au comis-o studenții maghiari în acest titlu se întinde peste întreaga broșură. Nu există Români maghiari există însă Români unguri, adică supuși unguri de naționalitate românescă în înțeles de limbă și de rasă, întocmai după cum există maghiari, germani și slavi ungureni, adică cetățeni unguri de origine deși limbă maternă maghiară,

duse. Mai înainte însă de a începe certa, tinerul improvisator trase pe însoțitorul sa de mâneacă, și strigându-i câteva cuvinte într-un dialect, pe care nu lă înțelegeam, o puse lângă părete, unde încep ea să plângă, pe când el se duse la locul său de mai înainte.

„Curând după aceea ea se ridică. Era palidă ca mărta, punii erau înțeleși și fața ei lua o astfel de expresiune, ce pentru prima dată mă făcu să înțeleg tradițiunea bătrânilor despre capul Meduzei. Ură, furie și turbare erau intrinite în privirile ei, ce le arunca tinerilor mir și însoțitorului ei. Apoi, fără ca să o bage cineva în seamă, se retrase în umbra, ce o forma o stâncă proeminentă și aici îi șopti iute câteva cuvinte cerșitorului, care și dispărură îndată pe poteca, ce ducea în jos către ruinele palatului reginei Ioana.

„Acum imi veni în minte, că cerșitorul acesta are intențiuni rele, fiindcă prea se strecura pe furie către mare.

„Curiositatea mea avea să fiă satisfăcută în curând. Observai pe cerșitorul târându-se până în vârful unei stânci, ncâtă putu să se uite peste mare. Auții

apoi nise șopte înăbușite, și acestora li-se răspunde printr-un fluierat încetinel. Auții sunet de arme, strigăte de comandă înăbușite și în momentul acela trecu o barcă mare pe lângă stâncile de lângă țermure.

„Cu totu întunerecul, văd destul, pentru ca să înțeleg totul.

„Era o luntre bine echipată a agenților vamali și înțelesei, că societatea mea constă din nise contrabandiști, pe cari voia să-i surprindă. Inse cine era ore străinul acesta misterios și bogata sa însoțitoare? Fără să mă mai gândesc la urmări, alergai pe potecă în sus și dintr-o săritură fui în mijlocul jucătorilor. Nici o bombă n'ar fi produsu un efect mai mare. Musica amuți, bărbați se strânsă în jurul meu cu priviri amenințătoare, er femeile se retraseră spăriate. Fără să mă mai uit la cineva mă repezii la tinerul străin și smâncindu-i ghitara din mână îi strigai:

„Păzește-te, doganierii vin!“
La cuvintele aceste mi-se părură, că fulgerul cădă impregurul meu. Femeile începură să strige îngrozite, er bărbații se uitau nedecisi unul la al-

tul, numai străinul își păstra totu sângele rece. Scose un revolver din briu și fixându-mă pătrunător, mă întrebă cu sânge rece:

— „Cine esi d-ta?“

— „Un artist străin, pe care l'a atrasă musica și jocul aici,“ răspunsei privindu-l drept în ochi. „Ești trădat și voiam să te scap.“

— „Acesta nu o voiu uita nici odată“, diise el iute, trăgându ocoșul revolverului. „Du-te repede de aici; glonțele pot isbi și pe un străin!“

„Abia diise el vorbele acestea când răsuna la țermur strigăte de comandă. Acum apărură la marginea stâncilor gendarmi și agenți vamali ca nise fantome din fundul mării. În curând stinseră luminile și lampele, femeile și copii dispărură în interiorul colibelor și la lumina unei vădă un ofițer de gendarm înalt și voinic în fruntea omenilor săi strigându:

— „Nu opuneți nici o rezistență!“ „Contrabandiștii impresurați, se uitau descurajați unul la altul; peste tot vădă pistole și pumnale lasate în jos. Atunci resună același signal de

pe mare; în momentul acela străinul necunoscut se urcă pe o stâncă și făcu un semn spre mare.“

— „E prea târziu, Pillone“, strigă ofițerul de gendarm, scoțându-si revolverul și țintindu-l spre el. „Viu său mort, — așa sună porunca!“

— „Atunci ia-o pe cea dinău, Signor Cavaletti“, răspunde cu mândrie tinerul. „Până acum Pillone nu și-a greșit nici odată ținta!“

„Sângele mi îngheță în vine. Posibilitatea unei astfel de schimbări sângeroase nici nu mi trecu prin minte. Răsuna două detunături: auții șuerându-mi un glonț pe lângă urechia și apoi vădă pe tinerul ofițer cădându la pământ. Pillone alergă în cort unde dispărură prin intrările întunecoase dintră stânci. Turbați se luară gendarmii după el; mai înainte de a găsi ei prin întunerec ascundătoarea, unde fugise Pillone, acesta se strecură printr-o deschizătură și scuturându cu o putere uriașă parul cortului, îl scose afară, îngropându pe gendarm sub pânzele lui, er el în câteva momente ajuns la țermure.

germană și slavă. De altă parte există un stat ungar, a cărui populație o formează națiunile unite împreună cu Jidovii; dar nu există o națiune maghiară, ci numai o națiune ungară și numai pe lângă celelalte națiuni diferite ale Ungariei.

Plângerile naționalităților maghiare din Ungaria în contra barbației asiatică, cu care ele sunt prigonite în limba și în drepturile lor politice, nu se îndreptăză în contra statului ungar ci în contra națiunii maghiare, care, răpind pentru sine în 1866 totă puterea, a apăsătu de atunci încôce cu legea și contra legii, pe toate celelalte naționalități cu un arbitrar brutălu, pentru ca se maghiarizeze statul ungar. Ticăloșiile arbitrarului contra Slavilor și în contra Germanilor sunt încă în memoria tuturor. Românii cari odinioară au adus servicii de sateliți d-lui Coloman Tisza (?) în contra Sașilor ardeleni au ajuns acum și ei la rând și plângerile lor îngrijesc în timpul de față o parte a opiniei publice. Plângerile lor sunt, că naționalitatea maghiară, care deține puterea, tiranizează în contra literei clare a legii, naționalitatea română, germană și slavă.

Intrăga Europă știe, cât este de îndreptățit această plângere. Răspunsul studenților maghiari se mărginesc numai a arăta, că legile ungare îndreptătesc în mod egal pe toate naționalitățile, — ca și când cineva s'ar fi plâns în contra legilor și anume în contra tiranilor și în contra călcătorilor acestei legi!

De alt-fel discută, după pilda d lui Moldovan, deviază dela adevăratul obiect și se pune pe terenul istoric, care n'are nimică a face cu cestiunea ce irită actualminte spiritele.

Cât de puțin studenții maghiari, cari au mereu pe buze statul maghiar, când vor se vorbesc de naționalitatea maghiară, vor se fiă drepti cu naționalitățile nemaghiare, o vedesce pagina întâia a traducerei germane a broșurei lor, pe care sunt înșirați ca autori studenții școlilor superioare din Kolozsvár, Pozson, Kassa, Nagy-Varad, Győr, etc., — toate nise localități pe cari în Germania nici un suflet de om nu le cunosce, dar cari la Germani și la majoritatea negermanilor nu se numesc ab antiquo și nu se vor numi în viitor, în timpul ce se pôte prevedea, alt-fel de cât Klausenburg, Pressburg, Kaschau, Grosswarden și Raab.

Nu-i pasă unui alt treilea stat de modul cum Maghiarii tracteză celelalte naționalități. Acesta e treba Maghiarilor. Dar dacă studenții vor se recunosca, că ei au luat argumentele lor din principiul de naționalitate, din care și le-a luat pe ale sale Kossuth și a derenții lui, atunci se răspundă ei înșiși

— Pentru a treia oră audiu signalul de pe mare; apoi vedui pe Pillone cufundându-se în apă și mișcându-se, ca o fașă de fosfor strălucitor pe valurile mării. Câteva minute după aceea și își veniră gendarmii în fire. Fără să mă bage în seamă, alergară la țermure și începură să puse asupra lui Pillone, însă fără efect, pentru-că acesta înotând pe sub apă, apărea când într'un punct, când într'altul. Barca lungă și îngustă erăși se arătă; audiu un pleșcăit, un risu batjocoritor și apoi dispără ca o umbră cu iuțala unui delfin în direcțiunea spre Sorrent....

„A doua zi întrând într'o cafenea, cetiiu în „Giornale di Napoli“, că înzădar s'au încercat să-l prindă pe Pillone în mijlocul unor contrabandiști. Din contra, arestară pe cunoscuta sa amantă Filomela, dela care poliția aștepta descoperiri însemnate, pentru-că poseda juvaere de un preț fabulos.

„Acesta a fost prima mea întâlnire cu Pillone“.

(Va urma.)

la întrebarea, dacă lucrăz înțelepcesc — cestiunea de dreptăz nici n'o mai discutăm — persecutând naționalitățile nemaghiare din Ungaria. Formarea unui Stat românesc e ađi cel puțin totă atât de posibil, ca în 1865 formarea unui Stat maghiar independent. Maghiarii n'au ajuns încă așa departe, ca să-și facă dușmane pe toate celelalte naționalități nemaghiare din Ungaria. Faptulă că ei au făcut'o nu schimbă situațiunea. Tote încercările înse, de a desminți acest fapt — inclusiv memoriul studenților maghiari — au cădutu într'un chip miserabil.

Raportul general

al comitetului Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1890.

(Fine.)

Cu scop de a preintimpina casurile de natura celui espus, comitetul a hotărât să intervină la onorata adunare generală, ca onorată aceea, în sfera competenței sale, constatând lipsa de a se înlesni redactarea foii Asociației, spre care scop până acum s'a spesat un de an suma de 400 fl. v. a., să voteze pentru prim-secretarul și redactorul numitei foi pe viitor o remunerație anuală mai mare, de cum e ce de prezent, din care să-i fiă posibilă a remunera și colaboratori la foia, ceea ce prin această și facem. Spre orientarea onoratei adunări generale ne permitem a însemna, că edarea organului Asociației pentru anul 1890 a costat, inclusive remunerațiunea redactorului cu 400 fl. v. a. și ajutorul extraordinar cu 260 fl., suma de 1411 fl. 25 cr.

VII.

Despărțimintele Asociației.

Cu privire la despărțimintele Asociației însemnăm cu plăcere, că aproape în toate s'au dezvoltat o activitate încurătoare întru promovarea scopurilor Asociației. În deosebire dela introducerea noiei arondări, ceea ce am pus la cale imediat după adunarea generală din anul trecut, se simte o nouă viață în întreg organismul Asociației, astfel că nu ne-am înșelat, când în raportul nostru din anul trecut dăserăm din cuvânt în cuvânt, „și e îndreptățită speranța, că interesarea (de scopurile Asociației) va cresce din an în an.“ Cele mai multe despărțiminte sunt deja organizate respect. reorganizate; în unele curg totmai lucrările pentru organizare. Despre organizarea indicată, fiind încă în curgere, vom raporta la proxima adunare generală; cu atât mai vartos, căci întrăga lucrare aparține activității noastre din anul curent 1891, despre care avem a raporta procime adunări generale.

VIII.

Propuneri.

Supunând raportul acesta apărării onoratei adunări generale în legătură cu aceluș:

1. rațiociniul pro 1890 împreună cu raportul cassarului;
2. bugetul pro 1892;
3. Consemnarea membrilor nou înșinați;
4. Consemnarea celor răposați dintre membrii Asociației;
5. Consemnarea stipendiilor și ajutorărilor Asociației;
6. Programa a V-a a școlei de fete a Asociației:

Onorata adunare generală să binevoiescă:

- a) a da comitetului absolutul pentru activitatea din 1890;
- b) a declara de membrii pe cei consemnați în lista prezentată;
- c) a face amintirea obișnuită pentru membrii răposați;
- d) a lua la cunoscință raportul comitetului;
- e) a lua o hotărâre cu privire la foia „Transilvania“;

f) a aproba bugetul propus pro 1892;

g) a întregi comitetul prin alegerea unui membru ordinar pe restul perio-dului 1890—1893.

Din ședința comitetului Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 3 August 1881.

George Barișiu m. p.,
președinte.

Dr. I. Crișianu m. p.,
secretar II.

[„Transilvania.“]

Manevrele franceze de toamnă.

În Franța se fac mari pregătiri pentru manevrele de toamnă, ce se vor face la granița ostică. Oficii străini, cari vor lua parte la aceste manevre vor sosi în 10 Septembrie la detașamentul de ostă. Efectivul trupelor concentrate în timpul acesta va fi 126,000 soldați, și adevă numărul acesta forțe enorm în timp de pace, nu va fi imprăsciat, ci strâns unit la un loc va opera în contra „dușmanului închipuit“, care se presupune că vine din Germania asupra Franței.

Din dispozițiunile pentru manevre ale generalului Saussier estragem următoarele: Esercitiilor de noapte trebuie să li-se de mare importanță. Serviciul de siguranță în timpul nopții în diferite localități trebuie să fiă exact îndeplinit și trupele să se eserce cât de multă atât în atacurile nocturne, cât și în apărarea nocturnă.

Indată ce s'a dat ordinea de marș, comandanții trupelor au să observe întinderea colonelor, celeritatea marșului, și să însemne bine obosela trupelor, și aceste observații mai tândiu să se compareze una cu alta. Ca formațiune pentru pregătirea la luptă sunt de recomandat colone dese de asalt (formațiuni de batalione și colone duple cu diferite distanțe).

În decursul mișcării să se de cât mai puține signale cu trâmbița, în linia tirailorilor și în timpul retragerii să absolut interzise.

În fine li se pune la inimă soldaților de ori ce armă, ca să fiă camarași buni unul cu altul: „Pentru-că camară și garanța, că în ziua pericolului vom merge mână în mână.“ — Ministrul de răboiu acum de curând a luat dispozițiune în privința lungimei mersurilor în timpul zilelor căldurose pentru soldații Francesi. În urma acestor dispozițiuni, nu e permis să facă infanteria marșuri între 9 ore dimineața și 3 ore după amiază și adevă la corpurile 1—12 de armată dela 15 Iunie până la 1 Septembrie, pentru corpurile 14—18 dela 1 Mai până la 15 Septembrie. De sine se înțele că în decursul manevrelor mari se face excepțiune.

Literatură.

A apărut:

„Minerva“, diar literar beletristic și de distracție. Proprietar, editor și redactor responsabil; George Curteanu. Anul I, Nr. 1. Cuprinsul: La mărtea lui Mihail Cogălniceanu, poezie de G. Simu. — Scriori literari de preotul Macaveiu. — Destinul, novelă originală de Paulina C. Z. Rovinari. — Răsunarea Țarului, novelă de M. Moravansky. — Doine din Banat, cules de Al. Munteanu a lui Vasiliu. — Din caracterele lui la Bruyere, comun. de I. Barișiu. — Corespundență. — Diverse. — Ghiciri de șac. — Anunțuri.

„Savitri“, povestire indică din Mahabharata. Traducere de G. B. Duică. Cu o prefață de I. Slavici. Ediția editorului. Sibiu tiparul institutului tipografic, societate pe acții. 1891. Format 8° mieu 46 pagini.

Dare de seamă și mulțămire publică.

Turda, August 1891.

La petrecerea de veră, ce s'a aranjat în Turda la 8 August n. c., cu ocaziunea adunării generale a despărțimintelui XXIV al „Asociației trans.“ au încurs 119 fl. 70 cr. Spesele aranjării au fost 105 fl. 22 cr. Venitul

curat este așa-dăr de 14 fl. 48 cruceri. Acestă sumă, conform menirei sale, s'a transpus la despărțimintelui amintit alt „Asociației“ ca să servescă de fond disponibil.

Suprasolviri au încurs dela următorii: Gregoriu Popu, not. cerc. în Ciulul-mare 2 fl., Ioan Stanu din Turda 20 cr., Ioan Petricășiu, adv. în Turda 50 cr., Aurel Popu not. cerc. în S. Craiul-deșert 2 fl., Ioan Vasincă, proprietar în Bedeleu 50 cr., Dumitru Bogozan din Turda 50 cr., Ioan Bercianu căp. pens. din Ghiriș 1 fl., Andreu Munteanu din S. Mihai 1 fl., Petru Iacobescu paroch în Vereșmort 1 fl., D. Holitska comerciant în Turda 1 fl., v. d. Aurelia Maior din Chimitelnic 50 cr. dod. Eug. Solomon din M. Ludoș 50 cr., Iuliu Vlăduț din Turda 50 cr.

Prin postă au încurs dela: Iuliu Popu paroch în Urca, Alesandru Mazei paroch în Beiu, Basiliu Măscă paroch în Tritiul sup. și Petru Pașca din Sălciva inf. câte 1 fl.

Toți acești domni sunt rugați a primi pe această cale mulțămitele noastre pentru ofertele lor benevole.

În numele comitetului:

Silvestru Moldovan Eugeniu Păcăneșu
președ. v-pres. pentru cas.

Simeon Nicoră
controlor.

DIVERSE.

Entusiasmul unui copil. Ca ultimă ecou al visetei escadrei franceza la Kronstadt, diarele rusești vestesce, că admiralul Gervais, pe când se afla la Moscva a primit dela un băiat de 14 ani locuind în orașul Ryłsk (gubernământul Kursk), o telegramă astfel concepută: „Escelență, din adencul inimei mele de copil, vă felicit pentru sosirea vastră la Moscva. Incântat de aflarea Escelentei văstre în Rusia precum și a marinarilor voștri, strig: „Trăescă Franța!“ Admiralul răspunde astfel: „Acestă bune urări din partea unui copil mă ating profund. Li mulțamesc să fiă fericit și să servescă cu credință nobila sa țară.“

Locomotive monstre. Se construesc acum la Zürich, pentru Gothard, nise locomotive enorme numite „Compound“ cu piedică, având două mecanisme și prin urmare patru cilindre, lungi de 8 m. 13 și cântărind, deșerte, 77000 chlo, ear cu apă și cărbuni 85,000 chlo. Aceste locomotive care au două-spre-dece roți motrice, sunt mai mari decât toate câte s'au construit până acuma.

„ALBINA“ institut de credit și de economie. Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor de cassă în luna August 1891.

Intrate:

Cassa cu 31 Iulie 1891. fl.	5,352.04
Depuner spre fructificare .	187,092.61
Cambii răscumpărate . . .	83,873.84
Conturi curente	41,246.21
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	4,250.—
Imprumuturi pe produse .	1,861.—
Monetă	3,860.20
Interese și provisiuni . . .	5,040.30
Comisiuni	12,742.40
Diverse	5,997.35
	fl. 351,315.95

Eșite:

Depuner spre fructificare fl.	77,057.15
Cambii escomptate	73,986.43
Conturi curente	141,217.74
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	24,555.—
Imprumuturi pe produse .	300.—
Monetă	6,528.24
Comisiuni	6,731.05
Interese și provisiuni . . .	494.68
Diverse	13,776.21
Spese și salare	1,064.44
Numerar cu 31 August 1891	5,605.01
	fl. 351,315.95

V. Bologa, m. p. N. P. Petrescu m. p.
dirigent. adjunct.

Iosif Oncioiu, m. p.
comptabil.

Proprietar:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil interimal:
Gregoriu Maior.

Cursul pletel Braşov.

din 3 Septembrie st. n. 1891.

Table with exchange rates for various currencies and goods like gold, silver, and paper.

Cursul la bursa din Viena.

din 2 Septembrie a. c. 1891

Table with stock market prices for gold, silver, and various bonds.

ABONAMENTE la "GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţul abonamentului este:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary and Romania/abroad.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Table showing subscription rates for Sunday issues in Austro-Ungary and Romania/abroad.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate poştale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită şi a arăta şi poştă ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Pentru o mare întreprindere industrială din România, se caută Un contabil harnic...

Administraţiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI” 653,3—3

4-6 copii

potă afla îngrijire (cuartir şi mâncare) dela 1 Septembrie n. c. la A. Schmidt...

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 20 Iulie 1891.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, etc.) and train times.

Nota: Numerii încadraţi cu linii groşe însemnăză orele de noapte.